Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Instrumentalny

ZHANG Chaoying

Wybrane aranżacje fortepianowe chińskiej muzyki tradycyjnej. Szkic do interpretacji

Promotor: prof. zw. dr hab. Włodzimierz Wiesztordt

STRESZCZENIE

Przedmiotem badań niniejszej dysertacji jest dziesięć wybranych chińskich aranżacji na fortepian, które powstały w XX wieku, w latach 1934-1980. Poprzez ich ogólną analizę autorka dokonuje podsumowania specyfiki stylu chińskiego w muzyce fortepianowej, bazującego na skalach pentatonicznych, czerpiącego w procesie kompozycji z tradycyjnej kultury muzycznej Państwa Środka oraz wykorzystującego w pełni specyficzne cechy chińskiej muzyki ludowej i narodowych brzmień. Cechy te wyznaczają główne różnice pomiędzy chińską, a zachodnią muzyką fortepianową.

Niniejsza dysertacja podzielona jest na cztery rozdziały.

Rozdział pierwszy jest historycznym wprowadzeniem, opisującym oraz objaśniającym kluczowe dla pracy zjawiska.

Rozdział drugi zawiera opis pięciu okresów w dziejach chińskiej muzyki fortepianowej, w którym autorka przedstawia kształtowanie się i rozwój tzw. "stylu chińskiego" w muzyce fortepianowej, dokonuje analizy twórczości muzycznej w ujęciu historycznym, zwraca uwagę na głównych kompozytorów, ich ważniejsze dzieła muzyczne oraz specyfikę wzajemnych relacji pomiędzy rozwojem Chin, polityką oraz duchem epoki, a kompozycją chińskich utworów na fortepian. W przyjętym przez autorkę podziale chronologicznym można wyszczególnić następujących pięć etapów w twórczości muzyki fortepianowej: wczesny okres twórczości muzyki fortepianowej (lata przed 1936 r.), okres wojny z Japonią oraz wojny o wyzwolenie (lata 1937-1949), okres siedemnastu lat po ustanowieniu Chińskiej Republiki Ludowej (lata 1949-1966), czasy rewolucji kulturalnej (lata 1966-1976) oraz twórczość tak zwanej "nowej ery" (lata od 1977 do czasów obecnych).

W rozdziale trzecim autorka analizuje dziesięć przykładów aranżacji na fortepian. Składa się nań nie tylko analiza podstawowych współczynników dzieła, ale także sposób interpretacji, który jest w tych utworach kluczowy. Niniejsza praca powstała między innymi po to, by przybliżyć wykonawcy spoza kręgu tradycji Państwa Środka sposób wykonania utworów opartych na tradycji chińskiej, uwzględniając również cechy charakterystyczne i specyfikę okresu w którym powstały. I tak: *Flet pastuszka* HE Lütinga powstał we wczesnym okresie rozwoju muzyki fortepianowej w Chinach, przed rokiem 1936. Większość z pozostałych transkrypcji powstała w czwartym okresie, to jest w okresie rewolucji

kulturalnej, w latach 1966-1976. Należą do nich: *Trzy strofy o kwitnieniu śliwy*, *Sto ptaków wielbiących feniksa*, *Kolorowe chmury goniące księżyc* i *Czerwone lilie w rozkwicie* Wang Jianzhonga, *Flety i bębny o zachodzie słońca* Li Yinghaia, *Księżyc odbijający się w Er-Quan* Chu Wanghua oraz *Spokojne jezioro w świetle jesiennego księżyca* Chen Peixuna. Z trzeciego okresu rozwoju muzyki fortepianowej w Chinach, przypadającego na lata 1949-1966 pochodzi aranżacja *Sprzedaż towarów drobnych* Chen Peixuna, natomiast reprezentatywną dla piątego okresu, po roku 1977 jest kompozycja *Wiosenny taniec* Sun Yiqianga. Drugi z okresów, lata 1937-1949 nie jest reprezentowany w niniejszej pracy. W okresie tym powstawały wprawdzie drobne utwory fortepianowe, ale główne zapotrzebowanie społeczne koncentrowało się wokół muzyki chóralnej.

W rozdziale czwartym autorka dokonuje podsumowania cech chińskich aranżacji na fortepian napisanych w "stylu chińskim" takich jak: budowa formalna, melodyka, harmonia, zmienności rytmu, faktury muzycznej, barwy dźwięku, imitacyjnego charakteru ozdobników.

W aneksach dołączonych do niniejszej pracy znajdują się noty biograficzne kompozytorów, których dzieła stanowią przedmiot niniejszej pracy, ryciny wraz z krótkim opisem tradycyjnych instrumentów chińskich, na których wykonywano oryginalne kompozycje, będące podstawą aranżacji, kopie wykonywanych i analizowanych utworów oraz płyta CD z zapisem dzieła artystycznego.

1.He Lüting （贺绿汀) – *Flet pastuszka* (chiń. 《牧童短笛》)

2.Chen Peixun（陈培勋）- *Sprzedaż towarów drobnych* (chiń.《卖杂货》)

3.Wang Jianzhong (王建中) - *Trzy strofy o kwitnieniu śliwy* (chiń.《梅花三弄》)

*4.*Wang Jianzhong (王建中) - *Sto ptaków wielbiących feniksa* (chiń . 《百鸟朝凤》)

5.Wang Jianzhong (王建中) - *Kolorowe chmury goniące księżyc* chiń. 《彩云追月》)

6.Wang Jianzhong (王建中) - *Czerwone lilie w rozkwicie* (chiń. 《山丹丹开花红艳艳》)

7.Li Yinghai （黎英海）- *Flety i bębny o zachodzie słońca* (chiń.《夕阳箫鼓》)

8.Chu Wanghua （储望华）- *Księżyc odbijający się w Er-Quan* (chiń. 《二泉映月》)

9.Chen Peixun（陈培勋）- *Spokojne jezioro w świetle jesiennego księżyca* (chiń. 《平湖秋月》)

10.Sun Yiqiang (孙以强) - *Wiosenny taniec* (chiń. 《春舞》)